

**KATARÍNA
GILLEROVÁ**
RÁNO NEPLAČEM

KATARÍNA
GILLEROVÁ
RÁNO NEPLAČEM

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Miletičova 23, 851 09 Bratislava 2
E-mail: slovenskypisovatel@slovenskypisovatel.sk
www.slovenskypisovatel.sk
Zodpovedný redaktor Jaroslav Hochel
Tlač Kasico, a. s., Bratislava

© Katarína Gillerová 2006, 2017
Cover Design © Emil Křížka 2017
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2017

ISBN 978-80-220-1984-2

*Túto knihu venujem svojmu manželovi Pavlovi
za jeho lásku, podporu a za pocit istoty,
že sa v každej životnej situácii
môžem naňho stopercentne spoľahnúť.*

Autorka

POZVÁNKA NA SVADBU

Tá pozvánka vypadla z poštovej schránky a spolu s reklamnými letákmi pristála na zemi pri mojich nohách a dvoch taškách s nákupom. Nestačila som zachytiť bielu podlhovastú obálku, a tak som v tej chvíli vôbec netušila, čo obsahuje. Zvedavo som skúmala neznáme písmo, obracala ju v ruke a mala sto chutí ihneď ju otvoriť. Napokon som odolala pokušeniu, schytila nákup a chcela privolať výťah. Zistila som však, že je zase pokazený a dve plné tašky budem musieť vliecť na štvrté poschodie po schodoch. Nahnevane som kopla do dverí výťahu, akoby boli zodpovedné za túto situáciu. Zvedavosť ma hnala dopredu, tie štyri poschodia som zdolala skôr ako inokedy. S obálkou v zuboch som odomkla dvere, vošla do bytu a tašky s nákupom nechala bez záujmu v predsieni. Vbehla som do kuchyne, nechajúc za sebou na zemi topánky a sako, čo normálne nerobím. Kto mi to posielal? Tušila som, že to nebude obyčajný list, lebo obsah obálky bol z pevného papiera, ako pohľadnica. Fotka? Oblial ma nepríjemný pocit, lebo mi to pripomenulo situáciu spred rokov, keď obsah jednej obálky s fotkami spôsobil, že som sa rozhodla zrušiť vlastnú svadbu. Netrpezlivo som obálku otvorila. Bolo v nej ružové svadobné oznámenie. Chvíľu som ho držala v rukách a ohromene naň civela. „Linda a Erik si Vám dovoľujú oznámiť, že 9. júla... uzavrú manželstvo...“

„Linda!“ zvolala som nahlas. Bože, malá Linduška sa bude vydávať?! Rýchlo som počítala, koľko má rokov. Devätnásť, ešte o rok menej, ako som mala ja alebo jej sestra, keď sme sa vydávali. Kam sa to dievča ponáhľa? Prečo sa v dnešnej dobe hrnie tak rýchlo do manželstva? Obracala som oznámenie v rukách a obdivovala elegantné strieborné písmo, keď som si všimla, že v obálke je ešte niečo: priložené pozvanie k svadobnému stolu a malý lístok.

„Milá Martinka,“ písala mi Linda, „v tento šťastný deň môj-

ho života chcem mať svojich najbližších pri sebe a Ty nesmieš chýbať. Moje detstvo sa spája s Tvojimi rozprávkami a Tvojou prítomnosťou. Hoci sme sa už dlho nevideli, vlastne práve preto, nesmieš odmietnuť moje pozvanie. Určite Ťa budem čakať aj s Tvojou dcérou. Veľmi sa na vás teším.“

Vylúčené! takmer som vykričla. Možno ty ma rada uvidíš, ale tvoja sestra nie. Kedysi sme boli najlepšie kamarátky, až kým... V pamäti sa mi vynorili všetky tie slová, výčitky, nahnevaný výraz tváre. Pod textom na lístku som si všimla ešte dodatok: „Darina Ti odkazuje, že sa s Tebou po toľkých rokoch rada stretne. Iste budete mať dosť času porozprávať sa spolu. Tvoja Linda.“

Tak Darina sa so mnou rada stretne? No, to je mi novinka! A svojho manžela schová do skrine, alebo sa o neho už nebojí? ironizovala som v duchu. Neubránila som sa však príjemnému pocitu, ktorý vo mne vyvolali Lindine slová. Keby sa tak dali zažehnať všetky staré krivdy, prijala by som Lindino pozvanie na svadbu s radosťou. Lenže ja som mala vo svojom rodnom meste nevyriešené vzťahy vo vlastnej rodine, a preto musím pozvanie odmietnuť.

S povzdychom som odložila oznámenie s pozvánkou späť do obálky, vstala od stola a pribrala sa vyberať nákup z tašiek. Pôvodne som mala naplánované pokračovať potom v kreslení, ale tá ružová pozvánka odviedla moje myšlienky ďaleko od tohto miesta, od bytu v bratislavskej Petržalke, a preniesla ma do mesta, kde som vyrástla. Dlhé roky som sa tam neukázala, pohnevaná s celou rodinou, ktorú som vinila z mnohých vecí.

Vošla som do kúpeľne a opláchla si tvár studenou vodou. Pozrela som do zrkadla nad umývadlom a pozorne skúmala svoju tvár. Tvár takmer tridsaťpäťročnej ženy. Čo by z nej vyčítala Linda po toľkých rokoch? Nevydarené manželstvo, radosť z desaťročnej dcéry? Alebo konečne znovuobjavenú radosť zo života, schopnosť zabezpečiť seba a svoje dieťa? Zo zrkadla na mňa hľadeli veľké zelené oči, zvýraznené jemnou linkou, plné pery, ktoré som si pred odchodom do obchodu narýchlo pretrela rúžom, a hriva hnedých vlasov s ofinou padajúcou do čela. Schytila som ozdobnú gumičku a vypla si vlasy do chvosta.

V tridsiatke to bolo lepšie, zhodnotila som sa v duchu, ale o pár rokov sotva viditeľné vrásky vystúpia a už to pôjde len dolu vodou. „Každá žena sa musí o seba starať, je to jej povinnosť,“ zdôrazňovala často moja priateľka Irena, suseda z piateho poschodia. „Áno, tebe sa dobre hovorí, keď máš už veľké deti,“ oponovala jej zvyčajne druhá, Slávka z tretieho poschodia. „Kde mám na to brať čas? A vôbec – pre koho?“

Irena a Slávka boli moje priateľky, ktoré som získala výmenou veľkého bytu v Starom Meste za menší v Petržalke. Štyridsaťšesťročná Irena rozmaznávala svoju rodinu teplými večerami, vypekala vynikajúce koláče, z ktorých sa často ušlo aj nám so Slávkou, a ešte mala čas aj na seba. Dávala si záležať na pravidelných návštevách kozmetiky a kaderníctva, a v ktorúkoľvek hodinu by ste ju stretli, vždy bola upravená od hlavy po päty, akoby sa práve niekam chystala.

Áno, Slávka má pravdu – pre koho? Obidve sme boli rozvedené, ona s dvoma malými deťmi, večne bez peňazí. Zle sme si vybrali, hodnotili sme obe naše dávne rozhodnutia. Ako by sa asi vyvíjal môj život, keby som sa bola vydala za Petra alebo za...

Pred očami sa mi vynoril obraz mojich dvoch dávnych lások. Dvaja muži. Ako si žijú? Keby som šla na tú svadbu, určite by som sa stretla s oboma. Nebola som si však istá, či to chcem. Radšej nech všetky spomienky spia v zabudnutí, tam, kde doteraz, rozhodla som. Ale nespali, drali sa na povrch, mala som ich plnú hlavu, plný byt.

„No, dnes už asi robiť nebudem,“ hodila som rukou a postavila vodu na čaj. Kým sa zohrievala, upratala som si stôl, kde som doobeda maľovala. Vyliala som špinavú vodu z misiek, poriadne vymyla a vysušila štetce, odložila výkresy. Rozprávkové postavičky vydržia do zajtra, teraz nebudem schopná sústrediť sa na kreslenie. Aj tak onedlho príde zo školy Martinka, a keďže je piatok, pribehnú na kávu aj moje dve susedy – „horná“ Irena a „dolná“ Slávka. Chvíľu budeme len tak kvákať, rozprávať si zážitky z celého týždňa, preberieme správy a politikov, deti a mužov.

Urobila som si čaj, vynesla šálku na balkón a pohodlne sa

usadila v prútenom kresle. Milovala som tieto pokojné chvíle oddychu a bolo jedno, či bola vonku jar, alebo jeseň. Tohtoročná nádherná jar vo mne však rozvibrovala radosť zo života, vzduch bol plný omamnej vône, ktorú ešte zvýrazňoval orgován vo váze na mojom stole. Z neďalekých stromov sa neprestajne ozýval vtáčí štebot, úžasná zmes tónov malých speváčikov. Aký by bol svet bez nich smutný! Z lodžie som mala krásny výhľad do parku za domom, z druhej strany som mohla sledovať ruch na ceste a ľudí ponáhľajúcich sa do blízkeho hypermarketu. Z diaľky som začula škripot brzd autobusu, ktorý práve zastal na zastávke, ale to som už myšlienkami bola zase pri pozvánke na svadbu. Zistila som, že čím viac o tom premýšľam, tým viac ma to po toľkých rokoch ťahá do mesta, kde som vyrástla, stretnúť sa s ľuďmi, ktorých som celé veky nevidela. To by však znamenalo stretnúť sa s otcom a bratom, a to som nechcela. Naposledy, keď sme sa pred rokmi videli na pohrebe, som ich zasypala výčitkami, kričiac im tvrdé slová rovno do tváre. V duchu som ich aj teraz mala pred očami, ako tam stoja, bezradne, mlčky, v čiernych oblekoch. Oči mali červené od plaču rovnako ako ja, lenže jedine ja som bola oprávnená úprimne smútiť, oni na to nemali právo. Oni boli tí, zdôrazňovala som im v každej druhej vete, ktorí to všetko zavinili. Oni boli zodpovední za všetko, čo sa stalo. Obviňovala som ich bez zľutovania. Obviňovala som otca a staršieho brata za smrť mojej mamy a mladšieho brata.

„Mami, už som doma!“ volala na mňa dcéra hneď od dverí. Vbehla do izby, rozhliadla sa okolo a až povievajúca záclona pri balkónových dverách jej naznačila, kde ma nájde.

„Ty si tu takto hovieš?“ usmiala sa a hodila sa mi okolo krku.

„Potrebovala som si urovnať myšlienky.“ Zdvihla som sa z kresla. „Čo si nezložíš tú aktovku z chrbta? A čo bolo dnes v škole?“

„Už aj si ju idem odložiť,“ ubezpečila ma a vbehla do svojej izby. „Dve jednotky, z matiky a zo sloviny,“ volala na mňa. Bože, kde som len nabrala takúto dcéru? Všetko si hneď uloží na miesto, vo všetkom sa na ňu dá stopercentne spoľahnúť.

„Mami, zabehnem k tete Slávke, skontrolujem deti,“ nakuk-
la do kuchyne už prezlečená.

„Zavolaj ich sem, kúpila som lekvárové šišky,“ usmiala som
sa nad jej starostlivosťou. Slávka pracovala ako pokladníčka
v hypermarkete a často si brala aj rôzne brigády, aby viac za-
robila. A ja som takmer každý deň kontrolovala jej deti, päť-
ročného Ivanka a osemročnú Emu, ktorá sa cestou zo školy
vždy zastavila po neho v škôlke. Tá bola rovno pri našom dome
a pracovala tam ďalšia suseda, s ktorou mala Slávka dohodu, že
Ivanko môže ísť domov s Emou. Bolo to len pár krokov od vcho-
du do nášho domu, a tak deťom nehrozilo žiadne nebezpečen-
stvo. Až do maminho príchodu sa hrali buď u nás v dcérinej izbe,
alebo doma. Martinka s Emou si spolu robievali aj úlohy, no
dnes bol piatok, môžu sa hrať až do večera.

Často som sa pýtala sama seba, po kom to moje dieťa je, ale
vždy ma všetky indicie priviedli len ku mne. Pri pozorovaní svo-
jej dcéry som si uvedomila, že je celkom taká ako ja v jej veku.

„Bože, to je doba!“ zaúpela som v duchu a zrak mi znovu pa-
dol na bielu obálku na stole.

V myšlienkach som sa vrátila o štvrtstoročie dozadu a ocitla
sa v okresnom meste Bielovice na strednom Slovensku, ktoré
vzniklo spojením dvoch obcí. Keď som sa narodila, môj starší
brat Michal mal už osem rokov, a tak sa naše životné cesty
nikdy nespojili, nemali styčné body. Jemu bola malá sestra ľa-
hostajná, mal svojich kamarátov-rovesníkov, záujmy zodpo-
vedajúce jeho veku. Bývali sme v dvojizbovom byte na sídlisku,
trojposchodový tehlový dom s tromi vchodmi bol plný dievčat
a chlapcov v mojom veku. Vyrastala som s húfom týchto detí,
a keď si spomínam na detstvo, vždy z neho dokážem čerpať si-
lu do ďalších rokov.

Moje dni naplňali aj knihy, rozprávky a hry. Keby som chy-
tila zlatú ryбку, mojím želaním by bolo preniesť sa aspoň na
jeden deň do tých čias a prežiť znovu ten šťastný, bezstarostný
pocit voľnosti, ktorý môžeme mať iba v detstve. Znovu by som
uvidela mamu, ako sa vykláňa z okna a volá ma na večeru. Zno-
vu by som sa skrývala vo vysokej tráve za kríkmi, dusiac sa so

svojimi kamarátkami od smiechu. Utekala by som k babke a napechala sa ešte horúcimi tvarohovými buchtami, práve vytiahnutými z rúry. Zobrala by som jej mäkké vráskavé ruky do svojich dlaní a poprosila ju o odpustenie.

Keď som mala desať rokov, mama si ma jedného dňa privinula k sebe silnejšie ako inokedy. Smiala som sa a chúlila sa v jej širokom náručí, vychutnávajúc si milé objatie.

„Chcem ti niečo povedať,“ ozvala sa po chvíli. Čakala som, čo to bude, možno pôjdeme niekam na výlet, alebo budem môcť spať celý víkend u babky. „Narodí sa nám bábätko,“ povedala.

Vymanila som sa z jej náručia, prekvapená tou novinou. „Komu?“ spýtala som sa nechápavo. „Tebe?“

„Áno, pravdaže mne,“ smiala sa mama. A potom mi začala vysvetľovať, že bábätko jej rastie v brušku a narodí sa o päť mesiacov. Nevedela som si to celkom dobre predstaviť a mojou jedinou starosťou bolo, kam ho dáme.

„Kam by ho dali, do spálne,“ ubezpečovala ma kamarátka Darina. „A teba vyšupnú do kuchyne na tú úzku pohovku. A všetci na teba zabudnú, budú sa zaujímať iba o bábätko, ty im budeš ukradnutá. Viem to od Nade z vedľajšieho domu, aj jej sa to stalo.“

Darina do mňa zasiala neistotu, iné kamarátky mi, naopak, závideli. „Budeš bábätko kočikovať,“ zaľahovali závistlivo. „Dovolíš potom aj nám?“

„Každý deň budeš musieť kočikovať,“ škerila sa Darina škodoradostne, „či sa ti bude chcieť, alebo nie. Na nás už nebudeš mať vôbec čas, ani von nebudeš chodiť, iba pomáhať mame.“

S obavou som sledovala mamino rastúce bruško. A so zármutkom som si všimla, že otec odniesol k babke maliarsky stojan a s ním všetko, čo súviselo s jeho koníčkom. Vo voľných chvíľach rád maľoval a ja som sa pri ňom naučila správne namiešať farby, pochopila som, čo znamená nanieť základný podklad, čakať na vhodné svetlo, použiť správny štetec a načrtnúť kompozíciu budúcej maľby. Teraz to však všetko z bytu zmizlo pre bábätko, ktoré ešte nikto nevidel.

Keď sa mama vrátila z pôrodnice a vybalila to malé čudo z perinky, takmer som zhĺkla od prekvapenia. Nikdy som také

malé dieťa nevidela, a tak som ohromene pozorovala zvráštenú červenú tváričku s ústami ako vráta, z ktorých vychádzal ohlušujúci plač, neladiaci s takým útlým teličkom.

Vyzerá ako opička, pomyslela som si, hľadiac na neho. Čo s ním len budeme robiť, s takým škaredým? dumala som. Opatrne som sa dotkla neuveriteľne drobných nožičiek, menších, ako mali niektoré moje bábiky. Pohladila som mu páperie na hlavičke a jemne vsunula prst do jeho dlane. Bábätko ho okamžite pevne uchopilo a odmietalo pustiť. Náhle stíchlo a ja som si zrazu uvedomila, že tú škaredú tváričku budem ľubiť do konca života. Chytil si ma, braček môj, a tým aj moje srdce, ktoré zaplavil náhly neznámy cit k tomuto bezmocnému tvorčekovi, mrviacemu sa v novej postieľke v spálni našich rodičov.

□ □ □

„Ahoj, prišla som trochu skôr,“ ospravedlňovala sa Slávka, keď som otvorila dvere na jej zvonenie.

„To nevadí, už vás čakám,“ ubezpečila som ju.

„Chcem ťa o niečo poprosiť.“ Pozrela na mňa tak previnilo, že som hneď vedela, o čo ide. Opakovalo sa to so železnou pravidelnosťou.

„Koľko?“ spýtala som sa a vošla do izby po kabelku. Vytiahla som z nej peňaženku.

Zatvárala sa nešťastne. „Tisíc.“

„Netvár sa tak!“ napomenula som ju. „Ja viem veľmi dobre, čo je to, byť bez peňazí. Aj ja som to zažila, len mi nemal kto požičať.“

„Ja sa zbláznim,“ pokrútila hlavou. „Vždy keď si myslím, že tento mesiac s peniazmi vyjdem, vyskytne sa zrazu niečo, na čo mi už nezostane. Ivanka tlačia topánočky a Emke musím zaplatiť výlet, na ktorý pôjdu na konci školského roka.“ Tisícku si strčila do vrečka nohavíc. „A okrem toho som tvoju dlžničkou do konca života. Za opateru mojich detí by som ti vlastne mala platiť.“

„Nezačínaj zase,“ hodila som rukou. „Aká opatera? Vždy sa pekne hrajú, nie sú s nimi žiadne starosti. Ak mám robotu, nevyrušujú ma. A vlastne je s nimi Martinka, zabaví ich.“

„Tá tvoja dcéra je poklad,“ opäť pokrútila hlavou Slávka. „Má

len desať, ale je zodpovednejšia ako mnohí dospelí. Aj dnes v obchode...“

„Vydrž, kým príde Irena,“ zastavila som ju so smiechom, „lebo sa bude durdiť, že sme na ňu nepočkali.“ Len čo som to povedala, ozval sa zvonček. Skôr než som otvorila dvere, s rukou na kľučke som rýchlo šepala Slávke: „Potrebujem sa s tebou porozprávať, zastav sa zajtra na chvíľočku.“

„Deje sa niečo?“ uprela na mňa Slávka prekvapený pohľad. Vlastne skôr znepokojený, aj pery nervózne zovreli, prižmúrila oči, akoby čakala nepríjemnú správu.

„Nič strašné,“ pokrútila som hlavou a otvorila dvere.

„No čo, už je káva na stole?“ spýtala sa Irena ešte na prahu, mávajúc vrecúškom kávy. „Dnes ti zásoby dopĺňam ja.“

Vypla som kávovar, naliala kávu do troch pripravených šálok a spoločne sme ich preniesli do obývačky.

„Horím zvedavosťou, čo je s tým tvojím ctiteľom.“ Irena si sypala cukor do kávy a uprela pohľad na Slávku. „Ukázal sa aj tento týždeň?“

„Ukázal,“ prisvedčila Slávka. „Nakúpil, zaplatil a nechal mi na pulte tatrunku.“

„Dievča, to je už vážnejšie,“ potešila sa Irena. „Minule to bola iba žuvačka.“

„O mesiac ti nechá na pulte polovicu nákupu,“ zasmiala som sa.

„Alebo ťa rovno požiadajú o ruku,“ chichotala sa Irena. Vyzerala spokojne, uhniesdená v kresle, bez známky únavy. A to vstávala ráno o pol piatej, aby pred odchodom do práce uvarila polievku. Kde len berie toľko energie?

Slávka si uchlipla kávy, ale vzápätí sa zamračila. „Ešte je horúca.“ Položila šálku späť na tanierik. „Vy dve si nerobte žarty, ja také šťastie nemám.“

„Samozrejme, že nemáš, veď sa pozri na seba, ako vyzeráš,“ načala Irena svoju obľúbenú tému. „Máš dvadsaťosem, mala by si len tak prekvitať! Tvoje vlasy nemajú žiadnu formu, potrebujú dobrý strih. A kozmetiku si tuším v živote nenavštívila.“

„Robím od rána do večera, a keď prídem domov, som unavená ako pes,“ zamračila sa na ňu Slávka. „A keď mám ná-

hradné voľno, dobieham zameškané práce doma a som rada, že aspoň vtedy som s deťmi a nezaťažujem Martinku.“

„Ale oči si pramáľovať môžeš a trochu rúžu na pery by ti tiež nezaškodilo,“ nedala sa Irena. „Hneď by si inak vyzerala, aj muži by si ňa začali viac všímať.“

Popíjala som pomaly kávu a pozorovala tie dve ako v divadle. Cítila som sa príjemne, vždy som sa tešila na tieto posedenia pri káve so svojimi susedkami. Ohnivo si vymieňali názory, vlastne ohnivo argumentovala iba Irena, Slávka len rezignovane odmietala jej návrhy. Mali úplne rozdielne povahy, a predsa som si rozumela s obidvoma. Slávka s krátkym účesom z hnedých vlasov sedela učupená v kresle, na sebe obnosené rifle a bavlnené tričko s nečitateľným nápisom. Bola vydatá päť rokov, keď sa jej manžel zbalil a nechal ju s dvoma malými deťmi. Irena, naopak, žila v šťastnom manželstve už dvadsaťšesť rokov a bola presvedčená, že pozná recept, ako si udržať muža. Aj ja som si to o nej myslela, až do minulého týždňa... V žalúdku som pocítila nepríjemné zovretie. Keby to len vedela! Vždy perfektne upravená, aj teraz jej účes pôsobil, akoby práve vyšla z kaderníctva. Mala na sebe nohavicový kostým z jemnej látky a bez všetkých svojich zlatých prsteňov na rukách by sa necítila príjemne.

„Ty máš už veľké deti a viac času na seba,“ vzdychla Slávka. „Keby som bola tušila, že sa raz rozvediem, určite by som zostala len pri jednom. Nestíham, ani časovo, ani finančne.“

„A čo tvoj bývalý?“ spýtala sa Irena. „Nech prispieva väčšou sumou, keď ti to nevychádza.“

„Ten má sám so sebou viac problémov ako ja so svojimi deťmi,“ pokrútila Slávka hlavou.

„Vieš, aj moje deti boli kedysi malé, a ja som všetko stíhala,“ nedala sa Irena. „Muž chodil z roboty len večer, ale ja som už mala navarené a deti boli naučené.“

„Pani Dokonalá!“ Slávka naznačila hlboký úklon.

„No, radšej sa ponúknite.“ Posunula som im bližšie tanierik s čokoládovými keksami. „Čo si zase zažila tento týždeň?“ obrátila som sa na Slávku. Často nás bavila historkami o zákazníkoch.

„Ani mi nespomínaj! A dnešok bol zvlášť hrozný – samé stor-

no! Pri piatom som už myslala, že vyskočím z kože. A včera, včera jeden platil postupne siedmimi platobnými kartami, ale ani jedna nebola funkčná. Viete si predstaviť, ako ľudia v rade nadávali. Jedna polovica jemu, druhá mne. Napokon som celý nákup musela stornovať, skoro ma porazilo.“

„Aj tak ťa obdivujem, máš nervy zo železa,“ pokrútila hlavou Irena. „Ja by som tam nevydržala ani deň.“

„A dnes zase jedna mamička nakrmlila dieťa počas nákupu a zabudla mi to pri pokladni povedať. Našťastie som si všimla prázdny obal od malinovky a malej čokolády v rohu nákupného vozíka. A možno zabudla aj na nejaký zjedený rožok, to som už nezistila.“

„A ten chlap, čo stále nadáva, bol nakupovať?“ zaujímala som sa o odporného zákazníka, ktorému by som ihneď zakázala vstup kamkoľvek.

„Chvalabohu, tento týždeň bol od neho pokoj. Možno mal chrípku, alebo šiel pre zmenu nadávať niekam inam.“

Chvíľu sme ešte rozoberali tému zákazníkov hypermarketu, potom televízny program, keď som začula zaštrkotať kľúče v zámke. Zvonku prišli Slávkine deti aj s mojou Martinkou.

„Mami, už sme tu,“ hlásili sa od dverí.

„Ozaj,“ obrátila sa ku mne Slávka, „mame sa tá ruka už polepšila, môže ňou viac hýbať, tak mi už viac pomôže s deťmi, nebudem ťa toľko zafažovať.“

„Už som ti povedala...“ začala som, ale do izby vbehla Martinka s ružovým oznámením v ruke.

„Mami, my pôjdeme na svadbu?“ zvolala s rozziarenými očami. „Kto je tá Linda, poznám ju? A prečo nás pozýva, veď tam vôbec nechodíš.“

Zarazila som sa. Moja dcéra presne vystihla situáciu. „Martinka, my na tú svadbu nepôjdeme.“ Tri páry očí sa upreli na mňa.

„Ty si dostala pozvanie na svadbu a nám si to zatajila?“ vyčítavo sa na mňa obrátila Slávka. „A nechceš tam ísť – aký máš na to dôvod?“

Nervózne som sa zamrivila. „Martinka to povedala. Nevidela som sa s nimi už celé roky.“

„Ale Linda tu o tebe veľmi pekne píše,“ ozvala sa Martinka. „Asi ťa má veľmi rada, keď na teba nezabudla.“ Jej oči ma pozorne skúmali spod hustých mihalníc. Vytušila, že skrývam niečo, o čom teraz nechcem hovoriť.

„Máš tam s niekým nevybavené účty?“ nadhodila Irena. Rukou si prehrabla vlasy, našuchorila účes a zaštrngala troma zlatými náramkami. Jeden z nich je nový, uvedomila som si.

„Áno, mám,“ prisvedčila som. Moje priame priznanie ich prekvapilo ešte viac. Slávka sa načiahla a zobrala si z tanierika rovno dva čokoládové keksy. Irena pokývala hlavou a v tvári mojej dcéry sa zračilo napätie.

„Mami...“ ozvala sa, ale Slávka ju rázne prerušila: „Tak tam choď a tie účty si vybav. Si už dosť veľká na to, aby si to dokázala.“

„Nemôžem,“ pokrútila som hlavou, „a nechcem.“

Kým stihol ktokoľvek niečo povedať, ozval sa zvonček pri dverách. Martinka bežala otvoriť a o chvíľku vstúpil do obývačky Igor, Irenin dvadsaťpäťročný syn. S úsmevom nás pozdravil.

„Čo ty tu?“ spýtala sa Irena a premerala si syna od hlavy po päty.

„Prepáčte, zabudol som, že tu máte babský klub,“ ospravedlňoval sa. „Prišiel som skontrolovať počítač, či všetko funguje.“ Minulý týždeň mi totiž pomáhal rozšíriť moju internetovú stránku. A Martinka mala na neho aspoň desať požiadaviek, s ktorými sa trápil takmer dve hodiny.

„Všetko je okej,“ zvolala veselo Martinka. „Poď, niečo ti ukážem.“ Ťahala ho od nás preč k počítaču.

„Tak, a ja miznem robiť večeru,“ zdvihla sa Slávka a vzápätí aj Irena. „Tak nabudúce, teším sa.“

„A ty si to s tou svadbou rozmysli.“ Irena ma pri odchode objala.

Neskôr večer, keď som poumývala riad, som si sadla v kuchyni za stôl a ešte raz zobrala do rúk pozvánku. Mám dosť sil na to, aby som tam o dva mesiace šla a stretla sa so svojou rodinou? Chcem s nimi hovoriť o tom, o čom som doteraz nedokázala? Nevedela som si odpovedať na tieto otázky. Vyšla som na balkón, vonku bola už tma, ktorú zmiernovali len lampy po-

uličného osvetlenia a veľký okrúhly mesiac. Spln, pomyslela som si a zahľadela sa na oblohu. Bol príjemný, teplý májový večer ako stvorený na lásku, a ja som už celé roky sedela doma so svojimi kresbami a obrazmi, spokojná sama so sebou. Ten môj pokoj sa dnešným večerom začal rozpadávať, drviť, štiepiť a každou chvíľou vo mne narastalo nutkanie vniesť do svojho života zmenu.

„Martinka!“ zavolala som na dcéru. O chvíľu prišla ku mne na balkón a oprela sa o zábradlie rovnako ako ja. „Cítiš tú jar?“ Nasala som do seba vôňu jarného večera. Pár minút sme spoločne vdychovali svieži vzduch, až nám to prišlo smiešne a rozosmiali sme sa.

„Vieš čo, na tú svadbu predsa len pôjdeme,“ povedala som napokon.

Od radosti zvyškla, vrhla sa ku mne a objala ma. „To je skvelé, mami!“

V tej chvíli ani jedna z nás netušila, ako to dopadne. A keby Linda vedela, že budem príčinou jej zrušenej svadby, nikdy by mi to pozvanie neposlala.

OBRÁZKY

Rozriedila som kadmium červené i žlté a opatrne som ho naniesla na náčrty kvetných lupeňov na výkrese. Pridala som ďalšiu vrstvu, farba nabrala sýty teplý odtieň oranžovej. Okolo postavičky princeznej rozkvitla lúka plná kvetov s tónovými variáciami zelene naokolo. Paletovým nožom som v ešte vlhkej farbe vytvorila štruktúru trávy, čím obrázok akoby vystúpil z výkresu a vytvoril dojem plasticosti.

„Do večera stihnem ešte draka a vodníka,“ pomyslela som si. „Zelená mi na vodníka bohato postačí.“

Začula som zvonček pri dverách a šla otvoriť.

„Tak som tu, o čom si včera chcela so mnou hovoriť?“ Slávka na mňa pozerala zvedavými očami.

„Pod' ďalej, len vymyjem štetce.“ Viedla som ju do obývačky.

„Čo si dnes namaľovala?“ Zvedavo mi nakúkala ponad plece na stôl. „Tá princezná je prekrásna!“ zvolala a na tvári sa jej zjavila radosť malého dieťaťa. „A ten zámok je nádherný!“ zhíkla. „To je neuveriteľné, aký ty máš talent!“ Chvála ma potešila, usmiala som sa na ňu.

„Mamina sestra chce od teba obraz, podobný, ako si namaľovala jej švagrinej.“ Pozrela na mňa.

„Musí trochu počkať, ilustrácie majú prednosť.“ Uložila som osušené štetce do pohára. Pohodlne sme sa usadili v obývačke a naliala som Slávke minerálku. Spýtavo na mňa pozrela.

„Vieš, je mi to trápne a som z toho veľmi nešťastná,“ ozvala som sa. „Minulý týždeň som zistila, že Irenin manžel má milenku.“

Slávka prestala piť, ruka s pohárom minerálky jej zastala vo vzduchu. Vzápätí sa rozkašlala. „Čože?! To predsa nie je možné!“ vytisla zo seba, ešte sa dusiac, s prekvapeným pohľadom. „Preboha, dúfam, že Irena o tom nevie.“ Prevrátila oči až k stropu. „Bože, a ako si ona zakladá na dobrom manželstve! Vieš, kto to je?“

„Neviem,“ povedala som. „Je mi jej veľmi ľúto.“

„Nemýliš sa?“ snažila sa ma zneistiť, ale ja som pokrútila hlavou. „A nechceš jej to povedať?“ spýtala sa s obavou v očiach.

„V žiadnom prípade!“ vyhrkla som. „Ani ty sa neopováž ani slovom jej to naznačiť!“ Pohrozila som jej prstom. „Ak bude on mať rozum, možno na to Irena nepríde. A ak sa to prevalí, nebudem to ja, kto vyťahne z múru prvú tehličku, aby sa potom celý zosypal.“ Chvíľu sme situáciu ešte rozoberali zo všetkých strán, ale napokon sme sa zhodli, že sa musíme tváriť, že o ničom nevieme.

Keď Slávka odišla, zhlboka som sa nadýchla. Raz v živote som už takmer zapríčinila rozvod, a nemienim túto chybu zopakovať. Mala som Irenu veľmi rada a nové zistenie ma strašne mrzelo.

Stalo sa to minulý týždeň, stretla som sa s Irenou na prízemí pri poštových schránkach. Vysypali sa na nás reklamné letáky a obidve sme ich so smiechom zbierali zo zeme.

„Cez víkend cestujeme k mojim rodičom,“ poznamenala Ire-

na, študujúc akúsi poštovú poukážku. „Veľký Igor zostane doma, je nejaký prechladnutý.“ Veľkým Igorom nazývala svojho manžela, malý Igor bol jej dvadsaťpäťročný syn. Vždy sme sa tým pomenovaniam so Slávkou smiali, ale Irena bola na ne už roky zvyknutá.

„A ako sa má Monika?“ zaujímala som sa o jej osemnásťročnú dcéru. „Dávno u mňa nebola. Odkáž jej, že mám nové obrázky.“ Keď som sa sem pred piatimi rokmi prisťahovala, bolo to trinásťročné dievčatko, samá ruka, samá noha, a každú chvíľu dobehla k nám, sedela pri mne a pozorovala ma, ako maľujem. Stále sa ma vypytovala, prečo som sama a či mi nie je smutno. V tej dobe som jej otázky veľmi ťažko znášala, práve preto, že som zostala sama, zradená, a bolo mi naozaj smutno.

„To dievčisko mi ani nespomínaj!“ hnevala sa Irena. „Mám také tušenie, že si našla nejakého nápadníka, ustavične je niekde vonku.“

„Veď má osemnásť,“ zastávala som sa Moniky, kým sme čakali na výťah.

„Osemnásť-neosemnásť, ešte má školu pred sebou!“ rozhorčila sa Irena. „Povedala som jej: Keď zmaturuješ, rob si, čo chceš, ale teraz sa mi s chlapcami neflákaj! Nech sa radšej prihlási na kurz angličtiny, aj tak je z nej dutá. A nech si berie príklad z malého Igora. Je vysokoškolák, ale má len kamarátky, nič vážne.“

Zasmiala som sa. „No, on ti tak zavesí na nos, či to je vážne! Nebuď naivná!“ Výťah sa konečne dostavil, určite sa tak dlho vliekol až z dvanásteho poschodia, a my sme nastúpili.

„Povedala som veľkému Igorovi, že ak by niečo potreboval alebo ak by sa mu stav zhoršil, kým budeme preč, nech sa obráti na teba. Ty si vždy doma.“ Zastali sme na štvrtom poschodí a ja som vystúpila.

„V pohode, čokoľvek by potreboval, nech zazvoní,“ povedala som jej, zatvárajúc dvere výťahu.

„Veď vieš, akí sú muži nemožní, keď sú sami,“ dodala ešte a zamávala mi na rozlúčku.

Veľký Igor zrejme nemožný nebol. A ani sám nie. V sobotu podvečer som vybehla do obchodu, a keď som pri návrate odo-

mykala dvere bytu, zistila som, že z tašky mi na dlažbu kvapká smotana, zrejme sa téglík prederavil. Po chvíli, keď som nákup vyložila, som zobrala handru a vyšla poutierať znečistenú dlažbu. Zohnutá, zaujatá prácou, som zrazu začula, ako sa otvorili dvere na piatom poschodí, a zachytila som akýsi šepot. V papučkách som potichu vybehla hore schodmi, len tak bezmyšlienkovite, zvedavá, či veľký Igor niečo nepotrebuje, alebo sa mu nebudaj nepohoršilo. Z obrazu, ktorý sa mi naskytol, som pochopila, že obyvateľ bytu zázračne vyzdravel. V prítmí sa objímali dve postavy a vášnivo sa lúčili. Otrášená susedovou neverou som ticho zišla dolu a ešte dlho som sa nemohla spamätať z toho, čo som videla.

„Mami, starký ťa pozdravuje a ďakuje,“ referovala mi Martinka, keď sa v nedelu večer vrátila domov z Bielovíc.

„Čo hovoril na farby, ktoré som mu kúpila? Bol spokojný?“ zaujímala som sa o otcovu reakciu. Hoci ja som sa doma roky neukázala, raz za týždeň som otcovi zatelefonovala a svoju dcéru som tam pravidelne posielala. Martinka sa vždy veľmi tešila a ja som aspoň utíšila nástojčivé výčitky svedomia, ktoré ma občas trápili a nedali sa odbiť.

Čakala som na odpoveď, ale tá neprichádzala. Dcéra si mlčky vybaľovala veci z batoha, odvrátená odo mňa.

„Haló, mládež, nepočuť?“ Vystrela som ruky, chytila ju za útle plecía a obrátila k sebe. Mala oči plné slz. „Stalo sa niečo?“ spýtala som sa vyplašene. Prepadla ma panika, nohy mi od strachu oťaželi.

„Starký sa rozplakal,“ zamumlala.

„A ty prečo plačeš?“ spýtala som sa s nepríjemným pocitom.

Chrbtom ruky si utrela slzu stekajúcu po líci. „Je mi ho ľúto.“

„Je chorý?“

„Nie,“ pokrútila hlavou, „smutný.“ Ruky mi bezmocne skĺzli z jej ramien, náhle som si ju prudko pritlačila k sebe a pohľadila po chrbte. „Asi mu chýbaš,“ dodala. „Asi tak ako mne ocko.“ Začala som zuby, dobre, že dcéra nevidela môj výraz tváre. Ten sviniar, zase sa dlho neozval, nezavolať. Opäť budem musieť požiadať niekoho, kto pôjde do cudziny, aby jej v jeho mene po-

slal pohľadnicu. Už päť rokov mi tento podvod vychádzal, ale čo bude ďalej, to som vôbec netušila.

„Asi je najvyšší čas, aby som sa tam ukázala,“ vzdychla som si. „A ty nebuď smutná, ocko sa určite ozve. Radšej porozmýšľaj, čo si oblečieme na svadbu.“ V snahe odvieť ju od myšlienok na otca som ju postavila pred otvorenú skriňu a začala vyberať šaty. „Tieto bledomodré ti veľmi pristanú, tie by si si mohla dať.“

„Aj ty máš podobné, môžeme byť obidve bledomodré,“ navrhla, utierajúc si poslednú slzu. V očiach jej zasvietili plamienky vzrušenia. „A natočíš si vlasy, vtedy vyzeráš tak slávnostne.“

„Ale, naozaj?“ zvolala som prekvapene. „Tak toto počujem prvý raz.“ Nepamätala som si, kedy som naposledy mala natočené vlasy. Ona si na to spomínala asi z detstva, z okamihov, keď sme sa s jej otcom chystali do divadla alebo niekam na večeru.

Neskôr večer, keď sa uložila do postele, som si k nej prisadla.

„Mami, prečítaš mi rozprávku?“ spýtala sa maznavo. Ústa sa mi rozšírili do úsmevu. Moja veľká dcéra najviac zbožňuje, keď jej čítam rozprávky. Onedlho ma o to už žiadať nebude, pomyslela som si. Otvorila som Zlatú knihu rozprávok, a skôr než som sa rozhodla, ktorú jej prečítam, ešte sa ticho spýtala: „Mami, a prečo ty vlastne nikdy nechodíš za starkým?“

Znehybnela som. Slová sa mi zasekli v hrdle, vlastne som nevedela, čo povedať.

„Keď si to sama ujasním, potom sa porozprávame.“ Pohladi-la som ju po vlasoch a dala sa do čítania.

Mala som jedenásť a malého brata v športovom kočíku. Kamarátky ma obliehali, každá chcela kočík so živou bábikou sama tlačiť, pravda, okrem Dariny.

„Že sa ti to chce,“ dobiedzala do mňa. „Radšej sa poďme zahrať na schovávačku.“

„O hodinu sa môžeme zahrať, na čo len chceš,“ odbila som ju. „Mama šla do obchodu, zatiaľ sa poprechádzam s Jakubom.“

„Rodičia si z teba spravili otrokyňu,“ vrtala do mňa ďalej Darina. Pohodila hustými vlasmi, ktoré jej padali na plecia, a upre-